

Invalidiliiton aluevaalitavoitteet 2025

ESTEETÖN JA YHDENVERTAINEN HYVINVOINTIALUE

Näillä toimilla edistetään fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten oikeuksien toteutumista hyvinvointialueilla:

- **Varmistetaan tilojen, ympäristöjen, asenteiden ja palvelujen esteettömyys**, jotta vammaiset ihmiset voivat elää yhdenvertaista elämää niin vanhempina, lapsina, työntekijöinä, luottamushenkilöinä kuin palveluiden käyttäjinäkin.
- **Otetaan vammaiset ihmiset ja heitä edustavat järjestöt mukaan** valmisteluun kaikilla hallinnonaloilla jo suunnitteluvaiheessa.
- **Turvataan kuljetuspalvelun, henkilökohtaisen avun ja muiden vammaispalvelujen riittävä rahoitus**, jotta vammaisilla ihmisillä on mahdollisuus elää itsenäistä elämää.
- **Parannetaan vammaisten ihmisten turvallisuutta** nostamalla keskusteluun esimerkiksi väestönsuojien esteettömyys, hyvinvointialueen valmius- ja turvallisuussuunnitelmat ja yksilöllisen varautumissuunnitelman tekeminen palvelusuunnitelman ohella.
- **Otetaan hyvinvointialueen vammaisneuvosto osaksi päätöksentekoprosesseja** ja annetaan sille mahdollisuus tehdä esityksiä ja aloitteita aluehallitukselle ja -valtuustolle sekä puhe- ja läsnäolo-oikeus kaikissa alueen lautakunnissa ja valtuustossa. Vammaisneuvoston on päästävä vaikuttamaan asioihin riittävän ajoissa.

Hyvinvointialueen sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut ovat tärkeitä fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten arkielämän sujumisen turvaajia. Toimivat ja oikea-aikaiset palvelut parantavat terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Vammaispalveluista leikkaaminen ei lopulta ole säästö, vaan aiheuttaa lisäkustannuksia yhteiskunnallemme ja inhimillistä kärsimystä vammaisille ihmisille. Osallisuus, hyvä elämä ja yhdenvertaiset mahdollisuudet toteutuvat kovin heikosti, jos arkea kannattelevat palvelut murenevät.

Niukassakin taloustilanteessa ja rakenteiden muuttuessa vammaisten ihmisten palvelut on turvattava. Hyvinvointialueiden rahoituksen on oltava riittävä, jotta ne voivat huolehtia niille kuuluvista palveluista asianmukaisesti, ja että työntekijät pystyvät hoitamaan tehtävänsä eettisesti kestävällä tavalla, asiakasta ja omaa työtään arvostaen. Palvelurakenteiden uudistaminen on tehtävä vammaisten ihmisten yksilölliset tarpeet huomioiden ja palveluiden käyttäjien sekä järjestöjen osaamista hyödyntäen.

Suomen vuonna 2016 ratifioima YK:n vammaisyleissopimus on osa velvoittavaa lainsäädäntöä. Edelleen aivan liian usein sopimuksen veloitteet – ja samalla vammaisten ihmisoikeudet – sivuutetaan. Sopimuksen läpileikkaavia teemoja ovat esteettömyys, yhdenvertaisuus ja osallisuus, joiden tulee ohjata myös hyvinvointialueiden päätöksentekoa. Ihmisoikeudet ja yhdenvertaisuus eivät ole mielipide- tai kustannuskysymyksiä.

”Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.” PeL 22 §

”Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistää vammaisten henkilöiden synnynnäisen arvon kunnioittamista.” YK:n vammaisyleissopimus, artikla 1